

Javna predstavitev mnenj v Državnem zboru RS o urejanju referendumskega sistema

Glavni argument ustavnega sodnika dr. Toneta Jerovška v enem njegovih odklonilnih mnenj pri presojanju kršitev referendumskega postopka je bil, da ima, citiram "Ljudstvo ima celo prednost odločati neposredno, če to zahteva z ustavo predpisano število volivcev." Tako izhaja iz 3. člena ustave, ki podeljuje oblast ljudstvo in ga izvaja neposredno, kot druga možnost je predstavniško vladanje izvoljenih na volitvah. Nedvomno je, da imajo vse državljanke in državljani pravico do korekcij sprejetih odločitev svojih predstavnikov. S predlaganimi oz. aktualnimi spremembami ustave želijo predlagatelji onemogočiti zlorabljanje te pravice za uveljavljanje interesov manjših družbenih skupin. Ta namen s predlaganimi spremembami ne bo dosežen, saj bodo predlagane ostrejšje pogoje za razpis in veljavnost referendumoma ključne interesne družbene skupine z lahkoto presegle. Dosegla pa se bo ukinitvev pobud za tiste, katerim je referendum najmočnejši vzvod neposrednega odločanja. Drugih resnih vzvodov med volitvami državljani preprosto nimajo, svojih predstavnikov odpoklicati ne morejo, niti ne morejo kako drugače vplivati na njihove odločitve, pa čeprav ima neposredno odločanje prednost pred posrednim predstavniškim odločanjem. Nepovezane državljanke in državljani po predlaganem ne bodo več imeli možnosti vlaganja referendumskih pobud, saj je že obstoječe vstopne pogoje posamezniku zelo težko doseči, zbrati 2.500 podpisov v sedmih dneh je za posameznika zelo zahteven projekt in to je dejstvo.

Dejstvo je, da imajo ozke družbene interesne skupine kakor državljani posamezniki neodtujljivo pravico do neposrednega odločanja o skupnih zadevah in ta pravica je temelj demokratične ureditve v pravni državi Republiki Sloveniji. Z ukinitvijo te temeljne pravice državljanom bi se porušila hierarhija in ravnovesje med neposrednim odločanjem, zakonodajno ter izvršilno vejo oblasti in sodno vejo s posebnim statusom.

Najti rešitev, ki bi ob zadržanju pravice do referendumov s še dopustnim danes veljavnim referendumskim sistemom v tako zapleteni situaciji, ko je država v nezavidljivi gospodarski in finančni situaciji je zelo zahtevna naloga. Te naloge se lotevamo na zelo nevaren način in s tem dajemo usodo mlade države na kocko. Potrebne spremembe moramo pripraviti in potrditi v duhu najširšega družbenega konsenza kot je Slovenija nastala. Do sedaj še nihče ni ponudil rešitve v nastali situaciji, ko prihaja do blokad države takrat, ko je njeno delovanje ključnega pomena in nujno za preživetje in njeno ohranitev.

Alternativni predlog oziroma razrešitev nastalega gordijskega vozla je po mojem mnenju v zakonski ureditvi oddajanja glasov za razpis referendumoma na preprost način, na vsem dostopnih mestih brez omejitev z uradnimi urami in na svetovnem spletu s pomočjo sodobnih tehnologij. Doseči bi se moralo to, da oddani glasovi ne morejo biti oddani preko posrednika, ki je v današnjem referendumskem sistemu pobudnik oziroma predstavnik pobudnikov, ki pobudo vloži ali interesna organizacija v kateri so državljani združeni v družbeno skupino. Oddaja posameznega glasu za referendum o vsakem zakonu bi morala biti urejena na način, da bi do oddaje glasu za referendum prišlo na samoiniciativen način pri vsakem državljanu. Ob tem bi morala glasu dajalcu biti zagotovljena anonimnost njegovega glasu. Danes anonimnosti ni in to velja še posebej za zbiranja podpisov za vložitev pobude interesnih družbenih skupin. Zaostrovanje pogojev za vložitev pobude ne bo rešilo problema anonimnosti oziroma izražanja pripadnosti interesni družbeni skupini ob zbiranju podpisov za razpis referendumoma. Na račun tega, da anonimnost oddaje glasu za pobudo referendumu ni zagotovljena, nekatere družbene interesne skupine tudi zelo preprosto zberejo potrebno število podpisov, če jih že nimajo zbranih vnaprej, kot je bilo javno slišati.

Z zaostrovanjem pogojev za vložitev pobude se bo le ukinila pravica do referendumov tistim državljanom, ki tega do sedaj niso zlorabljali in so se pošteno namučili, da so zbrali potrebnih 2.500 podpisov za vložitev pobude za razpis referenduma o za njih nesprejemljivem zakonu.

Bistvo predlagane rešitve je v tem, da bi morala biti dana možnost oddaje glasu vsakemu volivcu na zelo in res preprost način (Poštne poslovalnice...), za vsak zakon in v kolikor bi se v 7 dneh zbralo določeno število glasov (2.500), bi po avtomatizmu Državni zbor razpisal rok za zbiranje 40.000 podpisov za razpis referenduma. Z opisano rešitvijo bi predlagatelji zakonov bili prisiljeni v kvalitetnejši dialog z interesnimi skupinami ter državljani in v sprejem bi predlagali le čim širše usklajene predloge zakonov zaradi zavedanja, da v kolikor širši družbeni konsenz pred sprejetjem zakona ne bo dosežen, bo prišlo od spodaj navzgor po inerciji do blokade nujnih družbenih sprememb. Danes smo priča ravno obrnjeni situaciji, da je velika večina zakonov sprejetih po nujnem postopku brez vključevanja strokovne in širše javnosti. Posledica takšnega delovanja predlagateljev zakonov in danes veljavnega referendumskega sistema so blokade delovanja države, do katerih bo v kratkem verjetno ponovno prišlo zaradi referendumov.

Pri predlaganem referendumskem sistemu bi bila odgovornost za slabo pripravljene zakone jasno določljiva in pri ugotavljanju odgovornosti za neizvedene nujne družbene spremembe nebi prihajalo do političnih manipulacij. Osnovni namen predloga ni iskanje odgovornih za stanje družbe, osnovni namen je ureditev družbenih odnosov, temelječih na izvajanju oblasti na zdrav način, predstavniško posredno in ko bi to bilo potrebno neposredno.

Odgovorni na Ministrstvu za pravosodje in javno upravo trdijo (E-pošta v prilogi), da je anonimen način oddajanja glasov podpore referendumom za vsak zakon na preprost vsem dostopen način preko spleta tehnično izvedljiv zagotovo. Za njih predstavljajo problem vsebinska, organizacijska in pravna vprašanja, ki se ob tem odpirajo. Izvedljivost fizične oddaje glasu na preprost anonimen vsem dostopen način ni vprašljiva, temveč je le vprašanje politične volje in s skupnimi močmi je po mojem mnenju tudi to rešljivo oz. izvedljivo.

Gre za Slovenijo in z uveljavitvijo predlaganih rešitev, bi se postavili ob bok najrazvitejšim demokratičnim državam glede elektronskega oddajanja glasov državljanov in splošno.

V kolikor pa pride do predlaganih sprememb ustave pa menim, da bi se spremembe tako pomembnega področja kot ureditev referendumskega sistema morale potrditi na referendumu, ki bi ga ob sprejetju ustavnega zakona moral razpisati Državni zbor.

Zaradi pomanjkanja časa prilagam tudi stališče in mnenje zainteresirane javnosti, ki je bilo predstavljeno na novinarski konferenci 11. 10. 2012.

Gvido Novak

Slovenska Bistrica, 16. 10. 2012

Prilogi:

- E-pošta: Vloge in pritožbe državljanov - Odgovor na dopis g. Novaka, z dne 27. 9. 2012
- Stališče in mnenje zainteresirane javnosti civilne družbe o spremembah Ustave Republike Slovenije glede referendumskega sistema z dne 10. 10. 2012

Zadeva: Fw: Vloge in pritožbe državljanov - Odgovor na dopis g. Novaka, z dne 27.9.2012

Od: Tadej.Gabrijel@gov.si

Datum: 3.10.2012 14:34

Za: gvido.novak@gmail.com

Kp: Dusan.Kricej@gov.si, M.Zupancic@gov.si

Spoštovani!

Na podlagi vašega vprašanja smo od vseh registriranih overiteljev v Sloveniji (razen MORS) pridobili podatke o številu trenutno veljavnih potrdil:

- veljavna kvalificirana digitalna potrdila za fizične osebe registriranih overiteljev: 265.250
- veljavna kvalificirana digitalna potrdila za zaposlene pri poslovnih subjektih in v javni upravi: 186.120
(Overitelji ob tem poročajo tudi o določenem deležu izdanih potrdil, ki še niso bila prevzeta s strani uporabnikov, kar bi lahko delež potencialnih podpisnikov še nekoliko povečalo).

Glede drugega dela vašega vprašanja (o izvedljivosti elektronskega glasovanja za posamezne zakone) smo pa mnenja, da je problem tehnično zagotovo rešljiv - večji problem pa predstavljajo vsebinska, pravna in organizacijska vprašanja, kar pa ne sodi v delovno področje našega direktorata. Omenjene estonske in švicarske primere poznamo in jih tudi sami z zanimanjem spremljamo.

Sicer je pri nas sodelovanje javnosti pri pripravi zakonov že danes možno tudi preko državnega portala e-uprava (podportala e-demokracija - <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/edemokracija.euprava>), kjer pa ne gre za glasovanje za sprejem zakona, temveč za možnost vplivanja na vsebino nastajajočih predpisov.

Lp.

Tadej Gabrijel
SEKRETAR

(Embedded image moved to file: pic04841.jpg)

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE IN JAVNO UPRAVO
DIREKTORAT ZA INFORMATIKO IN E-STORITVE

SEKTOR ZA PROJEKTNO UPRAVLJANJE

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana
T: 01 478 87 71

www.mpju.gov.si

----- Posređoval Tadej Gabrijel/MPJU/GOV dne 03.10.2012 13:40 -----
----- Posređoval Maja Zupančič/MPJU/GOV dne 02.10.2012 13:43 -----

Od: Guido Novak
<gvido.novak@gmail.com>

Za: m.zupancic@gov.si

Datum: 02.10.2012
12:26

Zadeva: Fwd: Vloge in pritožbe državljanov - Odgovor na dopis g. Novaka, z dne 27.9.2012

Spoštovana,

posređujem vam odgovor Vlade glede odgovornosti za e-poslovanje državne uprave.

Vprašanje, ki je bilo naslovljeno na splošen naslov e-uprave pa je bilo, koliko je trenutno veljavnih digitalnih podpisov fizičnih oseb v Republiki Sloveniji, z opisanim namenom zakaj ta podatek potrebujem, sem vam ga pa povedal po telefonu. Odgovora še nismo prejeli, seja Ustavne komisije pa je 4. 10.:
<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/seje/sejeDt/poDt/izbranoDt?dt=30>

Povezava na dokumente iz katerih je razvidna vključenost v proces spreminjanja Ustave:

http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=1D44EA06498B3177C1257A8600424338&db=pre_akt&mandat=VI

Posredujem vam tudi povezavo na spletne strani o katerih sva govorila po telefonu:

Švica:

<http://www.geneve.ch/evoting/english/welcome.asp>

Estonija:

<http://www.politsei.ee/en/>

<http://www.euractiv.com/egovernment/estonia-country-world-introduce-news-214896>

Predlog na Ustavni komisiji bo, da je potrebno zagotoviti oz. omogočiti in zato tudi uzakoniti, da je možno za vsak zakon glasovati na spletu na preprost način po možnosti brez digitalnega podpisa z potrjevanjem glasa opremljenega z davčno številko preko predhodno prijavljenega e-poštnega naslova za glasovanje (mogoče registracija in spremembe e-poštnega naslova na Upravni enoti ali z digitalnim podpisom na portalu e-uprave).

Verjetno lahko odgovorite v dveh stavkih tudi glede zmožnosti izvedbe opisanega, saj je po mojem vedenju izvedljivo, seveda je potrebna za to volja in še posebej politična, na kar pa bomo mi poskusili vplivati s predstavitevijo našega predloga in zagovarjanjem.

Lep pozdrav,

Gvido Novak

040/839-316

----- Prvotno sporočilo -----

Zadeva: Vloge in pritožbe državljanov - Odgovor na dopis g. Novaka, z dne 27.9.2012

Datum: Mon, 1 Oct 2012 15:43:23 +0200

Od: Gp.Kpv@gov.si

Odgovor-za: gp.kpv@gov.si

Za: gvido.novak@gmail.com

Sporočilo poslal(a): Renata Bregar/UPV/GOV

(See attached file: odgovor.PDF)

(See attached file: odgovor.PDF)

To sporočilo je bilo poslano z uporabo posebne oznake v naslovu sporočila. Prejemniki, ki boste na to sporočilo odgovarjali preko elektronske pošte, morate to posebno oznako v naslovu sporočila ohraniti (na sporočilo odgovorite z uporabo funkcije »Odgovori« oziroma »Reply«)

(See attached file: odgovor-VRS.pdf)

— pic04841.jpg —

— Priponke: —

pic04841.jpg

995 bajtov

odgovor-VRS.pdf

23.8 KB

Zainteresirana javnost civilne družbe**Stališče in mnenje zainteresirane javnosti civilne družbe
o spremembah Ustave Republike Slovenije glede referendumskega sistema**

Predlog sprememb Ustave in ZRLI ukinja možnost vlaganja zahtev za razpis referendumu tretjini poslancev in Državnemu svetu Republike Slovenije ter zastruje pogoje referendumu z:

1. uvajanjem višjega števila potrebnih podpisov podpore za vložitev pobude za razpis referendumu;
2. uvajanjem 35% kvoruma udeležbe volivk in volivcev za veljavnost izida referendumu;
3. prepovedjo referendumov, ki lahko imajo za posledico vpliv na proračun Republike Slovenije.

Naše stališče o predlaganih spremembah je, da **spremembe Ustave Republike Slovenije niso potrebne**, pomenile pa bi **krčenje že doseženih ustavnih pravic**, kar je povsem nesprejemljivo. Urejenost referendumskega sistema v skladu z želenimi spremembami referendumskega sistema s strani predlagateljev poslancev je potrebno doseči z ustrežno ureditvijo v Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (ZRLI) in že **začet postopek** za spreminjanje Ustave se mora **ustaviti**. Vzvod neposrednega odločanja državljanov in državljanov je s spremembami ZRLI potrebno **razširiti** ter narediti **bolj dostopne** širši javnosti **s pomočjo sodobnih tehnologij** brez nepotrebnih ovir. Uzakoniti je potrebno **več vzvodov neposrednega odločanja** in soodločanja ter sodelovanja državljanov v javnih zadevah, saj je neposredno odločanje in sodelovanje državljanov pri odločanju o javnih zadevah temelj demokratične ureditve Republike Slovenije in odločitvam voljenih predstavnikov volivk in volivcev daje **legitimnost ter legalnost** in predstavlja iz Ustave izhajajoč korektiv predstavniškega odločanja. Mnoge evropske države že več let izvajajo volitve in potrjujejo sprejete zakone ob uporabi sodobnih tehnologij na preprost in vsem državljanom dostopen način.

Osnovni namen predlagateljev oz. predloga za spremembo Ustave je **preprečitev zlorab referendumu** za obračunavanje med političnimi strankami in zamikanje uveljavljanja sprejetih zakonov s strani posameznih interesnih skupin državljanov. Rešitve, ki jih ponuja predlog **nesorazmerno posegajo v referendumski sistem z oženjem pravic državljanov in zaostrovanjem pogojev** za vlaganje pobud in zahtev za referendum ter **uvaja vsebinsko nedopustnost** referendumov.

Obrazložitev stališča.

1. Število podpisov podpore pobudi za razpis referendumu je v obstoječem sistemu primerno in tehtnega argumentiranega razloga za zaostrovanje tega pogoja ni. Predlagatelji spremembe tega pogoja verjetno še niso zbirali podpisov, saj bi v nasprotnem vedeli, da **vsako zaostrovanje pogojev** okrog potrebnih podpisov podpore pobudi bi imelo za posledico **ukinitev pobud**. Ustava v 90. členu določa, da lahko razpis referendumu zahteva **40.000 volivk in volivcev** in ne pogojuje te pravice z zbiranjem podpisov. Na osnovi tega določila, bi moralo biti omogočeno volivkam in volivcem oddajanje glasov za razpis referendumu **neodvisno od posameznega pobudnika**, ki se odloči za zbiranje podpisov za vložitev pobude in zbira podpise za vložitev pobude in jo tudi vloži kot predstavnik volivk in volivcev. Ob zbranem **določenem številu glasov v določenem času** neodvisno od posameznikov bi se začelo zbiranje 40.000 podpisov na upravnih enotah. Obstoječ sistem po ZRLI omogoča zlorabe in zaradi njih so **podpisniki podpore** pobudi **že bili izigrani**, ko je predstavnik podpisanih volivk in volivcev pobudo umaknil v času ko je tekel rok za zbiranje podpisov na upravnih enotah, čeprav ZRLI tega ne predvideva.

Posamezne politične stranke celo zahtevajo, da bi morali že **podpisi v podporo pobudi** biti zbrani na **upravnih enotah**, kar je **popolnoma nesprejemljivo** in dobesedno **onemogoča pobudo** državljanov.

2. Uvajanje kvoruma glede števila referendumске udeležbe za veljavnost sprejete odločitve na referendumu ni sprejemljivo iz preprostega razloga, ker ima v Republiki Sloveniji oblast ljudstvo, ki jo izvaja neposredno in posredno preko voljenih predstavnikov in, ker ima pravico do sodelovanja v javnih zadevah vsak državljan na osnovi 44. člena Ustave. Omejevati to pravico s **kaznovanjem aktivnih državljanov**, ki se udeležijo referendumu je nedopustno in predstavlja **nesorazmeren poseg v pravice državljanov**. Kvorum bi vnesel dodatne **možnosti zlorabljanja pravice do referendumu**, saj je na samo udeležbo možno vplivati znotraj referendumskega postopka ob določanju datuma referendumu in **kampanjo**, ki nebi bila **namenjena** odločanju temveč **ne odločanju** in s tem razveljavitvi referendumskega izida ne glede na izraženo voljo zainteresiranega dela volilnega telesa.
3. Prepoved referendumov, ki lahko imajo za posledico vpliv na proračun Republike Slovenije predstavlja **nesorazmeren poseg** v pravico do referendumskega odločanja, saj ima vsak zakon vpliv na državni proračun. Tudi v tem primeru so **možne zlorabe** z vnašanjem členov v zakone, ki bi bili formulirani namensko na način, da bi se onemogočil referendum o zakonu. **Predlagane vsebinske omejitve so v neskladju z 1., 3. in 44. členom Ustave Republike Slovenije**, saj so negacija demokratičnosti in neposrednega izvajanja oblasti ljudstva ter pravice do sodelovanja pri odločitvah v javnih zadevah.

Poslanci in Državni svet Republike Slovenije.

Predlagani spremembi Ustave RS o ukinjanju možnosti vlaganja zahtev za razpis referendumu **tretjini poslancev in Državnemu svet RS** nista ustrezni in predstavljata **grob poseg v demokratično ureditev oblastnih razmerij**, saj oba instituta predstavljata posredno predstavniško izvajanje oblasti ljudstva. Poslanci so **predstavniki vseh volivk in volivcev** in Državni svet **interesnih družbenih skupin**. Z ukinjanjem njihovih pravic do referendumu **se dejansko odpirajo vrata diktaturi in totalitarizmu**, ker izvršilne veje oblasti nič ne bo več prisiljevalo v **dialog za doseg konsenzualnih ali vsaj za večino sprejemljivih rešitev** družbenih problemov in to pa še posebej velja v primeru močnih koalicij na oblasti.

Potrebna dopolnila obstoječega referendumskega sistema.

Obstoječ ZRLI je potrebno ob prvem spreminjanju dopolniti z določili, ki bodo uredila pravico pobudnika, da mu je ob vložitvi pobude z 2.500 podpisi podpore **potrebno zagotoviti prisotnost** pri ugotavljanju števila podpisov podpore volivk in volivcev. V primeru spora pri štetju pa je potrebno **ugotavljati število podpisov komisjsko** (zato ker ni varstva pravic). Za primere sprejetja zakona julija ali avgusta je potrebna ZDLI dopolniti tako, da začne **rok za vložitev obvestila o pobudi** za razpis referendumu teči **s 1. septembrom**. Dopuščen bi moral biti tudi referendum **o enem ali več členih** ali za celoten zakon, odločitev o tem mora biti prepuščena pobudniku za razpis referendumu.

Vsakršnemu drugačnemu ali ostrejšemu urejanje referendumov nasprotujemo.

Vsebine sprememb Ustave RS **ne morejo biti vsebine** z Odločbo ustavnega sodišča (U-I-47/94, Ur. list RS, št. 15/94) že razveljavljenih določb **o omejevanju referendumskih pobud**, kot v predlogu o zakonih o davkih, carinah in drugih obveznih dajatvah, o zakonih, od katerih je neposredno odvisno izvrševanje javnega proračuna, ter o drugih zakonih, ki imajo vpliv na druge javnofinančne dohodke ali poročta, ker bi prišlo s takšnimi spremembami **Ustave do njene kolizije**.

Delovanje Ustavne komisije Državnega zbora Republike Slovenije.

Postopek za spremembe Ustave na Ustavni komisiji Državnega zbora je **nedemokratičen** in **izločujoč za civilno družbo**. Zahtevamo vključevanje civilne družbe v razpravo na Ustavni komisiji in **razširitev že imenovane Strokovne skupine** Ustavne komisije DZ RS za zakonodajni referendum s predlaganimi pravnimi strokovnjaki s strani civilne družbe.

Ustavna komisija Državnega zbora je na 5. seji bila vodena nedemokratično, navzoči zainteresirani javnosti **ni bilo dovoljeno spregovoriti**. Takšen postopek je **protiustaven in nezakonit**, saj je bil kršen tudi Poslovnik državnega zbora. Da **lahko** sodeluje zainteresirana javnost pri obravnavi na delovnem telesu Državnega zbora (51. člen Poslovnika DZ RS) **ne pomeni, da o tem odloča predsednik delovnega telesa**, ampak, da je le ta **dolžan** v razpravo vključevati prisotno zainteresirano javnost, še posebej po predhodno pisno izraženem predlogu in kasnejši zahtevi za predstavitev mnenj in stališč na zasedanju Ustavne komisije.

O posredovanem predlogu in zahtevi po vključitvi in imenovanju dveh pravnih strokovnjakov, kot predstavnikov civilne družbe v strokovno skupino, **Ustavna komisija** sploh **ni razpravljala**. O posredovanem predlogu oz. zahtevi po vključitvi dveh strokovnjakov, ki bi zastopala civilno družbo predsednik Ustavne komisije članov na seji sploh **ni seznanil** niti o predlogu **ni bilo razprave**. S tem je bil **grobo kršen Poslovnik državnega zbora**, ki določa, da je predsednik delovnega telesa dolžan seznaniti člane o mnenjih in stališčih zainteresirane javnosti.

predstavniki zainteresirane javnosti
civilne družbe

Gvido Novak

Vili Kovačič

Vladislav Stres

Zveza Domoljubnih Društev

Hervardi - Andrej Šiško

predstavniki zainteresirane javnosti
civilne družbe so se med drugimi
udeležili 5. seje Ustavne komisije DZ RS
in ji podali več predlogov in zahtev

P.S.

Predsedniku in članom Strokovne skupine Ustavne komisije DZ RS je bil s strani zainteresirane javnosti civilne družbe 11. oktobra poslan predlog, da pred začetkom svojega delovanja pozovejo Ustavno komisijo DZ RS k razširitvi za že predlagana dva člana. V predlogu je obrazloženo, da v kolikor do razširitve skupine ne bo prišlo strokovna skupina ne bo imela potrebne legitimnosti in, da bo zaradi načina predlaganja v strokovno skupino (kandidati poslanskih skupin DZ RS) to politična skupina in ne eminentnih pravnih strokovnjakov kot se v javnosti predstavlja. Podrejanje pravne stoke političnim interesom je lahko zelo nevarno in ravno imenovani v strokovno skupino se morajo tega najbolj zavedati.